

วจนกรรมการสัญญาของเด็กไทย : การศึกษาเชิงอภิวัตน์ปฏิบัติศาสตร์

นางสาวสินี วนิชชานนท์

สถาบันวิทยบริการ
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาภาษาศาสตร์ ภาควิชาภาษาศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2541

ISBN 974-639-342-1

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE SPEECH ACT OF PROMISING IN THAI CHILDREN :
A METAPRAGMATIC STUDY

Miss Sinee Wanitchanon

สถาบันวิทยบริการ

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Linguistics

Department of Linguistics

Graduate School

Chulalongkorn University

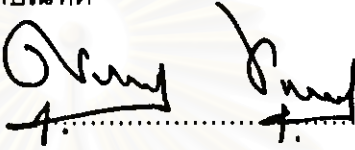
Academic Year 1998

ISBN 974-639-342-1

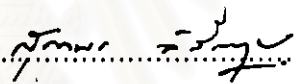
หัวข้อวิทยานิพนธ์   วัฒนธรรมการสัญญาของเด็กไทย: การศึกษาเชิงอภิวัจจนปฏิบัติศาสตร์
โดย   นางสาวสินี วนิชชานนท์
ภาควิชา   ภาษาศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา   ผศ. ดร.กฤษดาวรรณ หงส์ลดารมภ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย   อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ ศุภวัฒน์ ชูติวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุดาพร ลักษณะนิยานาน)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กฤษดาวรรณ หงส์ลดารมภ์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กิ่งกาญจน์ เทพกาญจน)

สถาบันวิจัยประชากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สินี วนิชชานนท์ : วจนกรรมการสัญญาของเด็กไทย : การศึกษาเชิงอภิวัจจนปฏิบัติศาสตร์ (THE SPEECH ACT OF PROMISING IN THAI CHILDREN : A METAPRAGMATIC STUDY)

อ.ที่ปรึกษา : ผศ. ดร. กฤษดาวรรณ หงส์दारมภ์ ; 94 หน้า. ISBN 974-639-342-1

การศึกษานี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความเข้าใจ และความรู้ทางอภิวัจจนปฏิบัติศาสตร์เกี่ยวกับ วจนกรรมการสัญญาของเด็กไทยโดยได้ทำการทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง 45 คน แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ เด็กอายุ 6 ขวบ 8 ขวบ และ 11 ขวบ จำนวน 45 คน ซึ่งคัดเลือกจากการจับสลากที่โรงเรียนสมถวิล มีปัจจัย 3 ปัจจัยที่นำมาพิจารณาในการศึกษานี้ คือ อายุ เงื่อนไขในการสัญญา(เงื่อนไขความปรารถนาของผู้ฟัง และเงื่อนไขความจริงใจของผู้พูด) และรูปภาษา (คำว่า "สัญญา" และรูปแสดงอนาคตกาล) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามเชิงสัมภาษณ์ซึ่งเป็นเรื่องสั้นประกอบการ์ตูนจำนวนแปดเรื่อง และคำถามเพื่อทดสอบความรู้เชิงอภิวัจจนปฏิบัติศาสตร์ที่เกี่ยวกับวจนกรรมการสัญญา

การศึกษานี้มีสมมติฐานว่า (1) ความสามารถในการอธิบายวจนกรรมการสัญญาของเด็กไทยพัฒนาตามอายุ (2) เด็กเข้าใจเงื่อนไขความจริงใจของผู้พูดได้ดีกว่าเงื่อนไขความปรารถนาของผู้ฟัง และ (3) เด็กเข้าใจด้วยสัญญาที่มีคำว่าสัญญาได้ดีกว่าด้วยสัญญาที่ใช้รูปแสดงอนาคตกาล ผลการวิจัยมีทั้งที่สอดคล้อง และขัดแย้งกับสมมติฐาน กล่าวคือ ความรู้เชิงอภิวัจจนปฏิบัติศาสตร์ของเด็กไทยเพิ่มขึ้นตามอายุ โดยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ส่วนสมมติฐานที่เหลือไม่มีความแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา ..... ภาษาศาสตร์ .....
สาขาวิชา ..... ภาษาศาสตร์ .....
ปีการศึกษา ... 2541 .....

ลายมือชื่อนิติกร ..... สินี วนิชชานนท์ .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ..... กฤษดาวรรณ หงส์दारมภ์ .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาพร้อม ....

** C810992: MAJOR LINGUISTICS
KEY WORD: SPEECH ACT / PROMISING / METAPRAGMATICS

SINEE WANITCHANON : THE SPEECH ACT OF PROMISING IN THAI CHILDREN : A METAPRAGMATIC STUDY. THESIS ADVISOR : ASSIST. PROF. KRISADAWAN HONGLADALOM, Ph.D. 94 pp. ISBN 974-639-342-1

This study is aimed at investigating Thai children's comprehension and metapragmatic knowledge of the speech act of promising. A group of 45 pupils from Somthawil School chosen through random sampling are divided into three categories, namely 6-year old, 8-year old, and 11-year old. There are three factors involved in this study: age, conditions governing the speech act of promising (preparatory condition and sincerity condition), and linguistic forms (the verb "promise" and a marker of future time). There are two kinds of instrument used in this research: an interview questionnaire consisting of eight comic strip stories, and a series of questions designed to test the children's metapragmatic knowledge of the speech act of promising.

It is hypothesized in this study that (1) an ability to explain the speech act of promising among Thai children increases by age, (2) the children understand the sincerity condition better than the preparatory condition, and (3) they understand the utterance with the verb promise better than that with the marker of future time. The findings both accept and reject the hypotheses. The metapragmatic knowledge of Thai children increases by age, the differences are statistically significant ($p \leq .05$). There are no significant differences found in the rest of the hypotheses.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา.....ภาษาศาสตร์.....

สาขาวิชา.....ภาษาศาสตร์.....

ปีการศึกษา.....2541.....

ลายมือชื่อนิต..... สินธุ์ อธิษฐานนท์.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... กฤษกรวณ มงคลธามม.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม..... -.....

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษดาวรรณ หงส์ลดารมภ์ อาจารย์ที่
ปรึกษาวิทยานิพนธ์เป็นอย่างยิ่ง ซึ่งได้กรุณาให้คำปรึกษา ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่างๆอันมีค่า
ยิ่งแก่ผู้วิจัย ตลอดจนได้ตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ด้วยความเอาใจใส่อย่าง
ดียิ่ง ทั้งยังให้กำลังใจและสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้วิจัยในการทำงานวิจัยนี้ ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับ
นี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุดาพร ลักษณะนิยานาวิน ที่ได้กรุณาให้คำ
แนะนำเกี่ยวกับวิธีการทางสถิติที่ใช้ในงานวิจัย และปรับปรุงวิทยานิพนธ์ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น
และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิงกาญจน์ เทพกาญจนา ที่ได้ตรวจแก้ไขและให้คำแนะนำแก่ผู้วิจัย
ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านในภาควิชาภาษาศาสตร์ ที่ได้ให้ความรู้ทาง
ภาษาศาสตร์แก่ผู้วิจัยด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างยิ่ง

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณในความร่วมมือเป็นอย่างดีจากโรงเรียนสมถวิล อาจารย์อรทัย ปิยะ
พิเชษฐกุล ในการติดต่อประสานงาน และอำนวยความสะดวกต่างๆในการเก็บข้อมูล รวมทั้งเด็ก
นักเรียนทุกคนในการเก็บข้อมูล และขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ ดร.สุวิมล อังควานิช ที่ได้
ให้คำปรึกษา แนะนำวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติที่ใช้ในงานวิจัย และช่วยตรวจสอบผลการ
วิเคราะห์ข้อมูลด้วยความเอาใจใส่ ผู้วิจัยขอขอบคุณ คุณกรแก้ว ชะโลธร ที่ช่วยเหลือ
ในการเก็บข้อมูล รวมทั้งให้กำลังใจในการศึกษา และการทำวิทยานิพนธ์จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณมูลนิธิพระบรมราชานุสรณ์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวและ
สมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณีเป็นอย่างยิ่ง ในการให้ทุนอุดหนุนเพื่อการวิจัยครั้งนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดามารดา พี่ชายและพี่สาวเป็นอย่างยิ่งที่กรุณาสับสนุนในทุกๆ
ด้านตลอดระยะเวลาของการศึกษา ให้กำลังใจและห่วงใยผู้วิจัยตลอดเวลาการทำวิทยานิพนธ์จนสำเร็จ
ลุล่วงด้วยดี

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สินี วนิชชานนท์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญภาพ	ฐ
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิจัย	ฒ
บทที่	
1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
1.3 สมมติฐานของการวิจัย	3
1.4 ขอบเขตการวิจัย	4
1.5 วิธีดำเนินการวิจัย	5
1.5.1 วิธีเก็บข้อมูล	5
1.5.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล	5
1.5.3 การออกแบบการทดลอง	7
1.5.4 ขั้นตอนการเก็บข้อมูล	9
1.5.5 การวิเคราะห์ข้อมูล	9
1.1 คำจำกัดความ	12
1.2 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	14
2 ทบทวนวรรณกรรม	15
2.1 ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับทฤษฎีวิจัย	15
2.2 เนื้อหาของวรรณกรรม: วรรณกรรมการสัญญา	19
2.3 งานวิจัยเกี่ยวกับวรรณกรรมการสัญญา	23
2.4 งานวิจัยเกี่ยวกับความรู้เชิงอภิวัจนปฏิบัติศาสตร์ของวรรณกรรม.....	24

3	การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับเงื่อนไขความปรารถนาของผู้ฟังและ เงื่อนไขความตั้งใจของผู้พูด	30
3.1	เงื่อนไขความปรารถนาของผู้ฟังและเงื่อนไขความตั้งใจของผู้พูด	30
3.2	รูปแบบในการให้เหตุผลเกี่ยวกับวัจนกรรมการสัญญา	33
3.3	การวิเคราะห์ข้อมูล	37
3.3.1	การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับเงื่อนไขความปรารถนาของผู้ฟัง	37
	ก. การวิเคราะห์ความเข้าใจวัจนกรรมการสัญญาเกี่ยวกับเงื่อนไข ความปรารถนาของผู้ฟัง	37
	ข. สรุปอัตราความเข้าใจวัจนกรรมการสัญญาเกี่ยวกับเงื่อนไข ความปรารถนาของผู้ฟัง	41
	ค. การวิเคราะห์การให้เหตุผลเกี่ยวกับเงื่อนไข ความปรารถนาของผู้ฟัง	42
3.3.2	การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความตั้งใจของผู้พูด.....	45
	ก. การวิเคราะห์ความเข้าใจวัจนกรรมการสัญญาเกี่ยวกับเงื่อนไข ความตั้งใจของผู้พูด	45
	ข. สรุปอัตราความเข้าใจวัจนกรรมการสัญญาเกี่ยวกับเงื่อนไข ความตั้งใจของผู้พูด	
	ค. การวิเคราะห์การให้เหตุผลเกี่ยวกับเงื่อนไขความตั้งใจของผู้พูด	48
3.3.3	สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	52
4	สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ	55
4.1	สรุปผลการวิจัย	55
4.1.1	เงื่อนไขความปรารถนาของผู้ฟัง	56
4.1.2	เงื่อนไขความตั้งใจของผู้พูด	56
4.2	อภิปรายผล	57
4.3	ข้อเสนอแนะ	59
	รายการอ้างอิง	60
	ภาคผนวก	62
	ก. แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูล	62

ข ข้อมูลการตอบคำถามความเข้าใจและความรู้เชิงอภิวัตน์ปฏิบัติศาสตร์ เกี่ยวกับวัจนกรรมการสัญญาของเด็กไทย	71
ประวัติผู้วิจัย	94

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนและเปอร์เซ็นต์ของการตอบคำถามที่ถูกต้องของเด็กซึ่งแสดงให้เห็นความเข้าใจ วัจนกรรมการสัญญาตามช่วงอายุ	38
2 จำนวนและเปอร์เซ็นต์ของการตอบคำถามที่ถูกต้องของเด็กซึ่งแสดงให้เห็นความเข้าใจ วัจนกรรมการสัญญาตามเงื่อนไขความปรารถนาของผู้ฟัง	39
3 จำนวนและเปอร์เซ็นต์ของการตอบคำถามที่ถูกต้องของเด็กซึ่งแสดงให้เห็นความเข้าใจ วัจนกรรมการสัญญาตามรูปภาพ	40
4 เปอร์เซ็นต์ของเด็กที่ตอบความเข้าใจวัจนกรรมการสัญญาอย่างถูกต้องตามช่วง อายุ, เงื่อนไขความปรารถนาของผู้ฟัง และรูปภาพ	41
5 การแจกแจงจำนวนรวมและเปอร์เซ็นต์ของเด็กที่ตอบในแต่ละประเภท ตามช่วงอายุเกี่ยวกับเงื่อนไขความปรารถนาของผู้ฟัง	42
6 จำนวนและเปอร์เซ็นต์ของการตอบคำถามที่ถูกต้องของเด็กซึ่งแสดงให้เห็นความเข้าใจ วัจนกรรมการสัญญาตามช่วงอายุ	46
7 จำนวนและเปอร์เซ็นต์ของการตอบคำถามที่ถูกต้องของเด็กซึ่งแสดงให้เห็นความเข้าใจ วัจนกรรมการสัญญาตามเงื่อนไขเจตนาของผู้พูด.....	46
8 จำนวนและเปอร์เซ็นต์ของการตอบคำถามที่ถูกต้องของเด็กซึ่งแสดงให้เห็นความเข้าใจ วัจนกรรมการสัญญาตามรูปภาพ	47
9 เปอร์เซ็นต์ของเด็กที่ตอบความเข้าใจวัจนกรรมการสัญญาอย่างถูกต้องตามช่วง อายุ, เงื่อนไขความจริงใจของผู้พูด และรูปภาพ	48
10 การแจกแจงจำนวนรวมและเปอร์เซ็นต์ของเด็กที่ตอบในแต่ละประเภท ตามช่วงอายุเกี่ยวกับเงื่อนไขความจริงใจของผู้พูด	50

สารบัญภาพ

รูปที่	หน้า
1	9
2	32
3	43
4	50

สถาบันวิทย์บริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิจัย

- PC : เจื่อนใจความปรารถนาของผู้ฟัง
PC+ : ผู้ฟังต้องการให้เกิดเหตุการณ์ตามที่ผู้พูดสัญญา
PC- : ผู้ฟังไม่ต้องการให้ผู้พูดกระทำเหตุการณ์ที่ผู้ฟังไม่ปรารถนาให้เกิดขึ้น
- SC : เจื่อนใจความจริงใจของผู้พูด
SC+ : ผู้พูดมีความจริงใจที่จะรักษาคำสัญญา
SC- : ผู้พูดไม่มีความจริงใจที่จะรักษาคำสัญญา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย